

K R O N I E K.

BOEKBESPREKING.

J. VAN OUDSHOORN, Tobias en de Dood, Amsterdam, Van Holkema & Warendorf, 1925.

„.... Het ligt aan den toon vooral. Door den toon van diepen en strakken ernst begrijpen wij lezers, dringt het meer en meer tot ons door, dat hiér niet anders dan onveranderlijke waarheid kan worden gesproken, dat het dézen auteur absoluut niet de moeite waard zijn zou, iets in zijn verhaal te vermooien, interessanter of sympathieker te maken, laat staan ergens om te liegen. Hij schrijft een kroniek, en het is of de zaak hem zelf niet aangaat. Waaruit men vooral niet moet afleiden, dat een boek als Willem Mertens' Levensspiegel zonder emotie zou kunnen geschreven zijn. Maar alleen: dat deze emotie volkomen bezonken was, bemeesterd, gekend, en tot handelbaar materiaal gemaakt, vóór dat het schrijven begon.”

Het bovenstaande is een citaat — dat mij vergeven moge worden! — uit mijn eigen recensie van Willem Mertens' Levensspiegel, van Oudshoorn's eerste boek. „Het ligt aan den toon vooral,” schreef ik dus toen. En die toon was wel een geheel andere dan waarin Tobias en de Dood geschreven werd. Het was een volkomen beheerschte toon, waarin men niettemin, juist door dien diepen en strakken ernst, de verschrikkelijke emoties, het ontzagwekkend lijden, dat de eigenlijke oorsprong van zulk een boek genoemd moet worden, nog kon naderen, kon raden, vermoeden althans. Op diezelfde wijze werd ook het boek „Louteringen” geschreven. Het schijnt echter wel of het den vervaarlijk knappen schrijver en diep-eenzamen mensch, die van Oudshoorn is, toch op den duur is gaan verdrieten, dat zijn lijden merkbaar bleef. Nog verder wilde hij zich van de menschen afstellen, getracht heeft hij een toon te vinden waarin van zijn eigen mensch-zijn, zijn eigen persoonlijkheid, n i e t s meer te proeven is. Hij had dit misschien kunnen bereiken door een nog strakker aantrekken van zijn teugels, door nóg meer en dieper objectiviteit. Hij heeft gemeend een anderen weg te moeten kiezen. En het moet worden toegegeven: hij, die blijkbaar van het menschdom griezelt en wil doen griezelen, deed hier een vondst, een toon-vondst, die hem stil-innige vreugde moet hebben gegeven. In griezeligheid kan men niet verder gaan dan door haar gemoedelijk te maken. Iets afgrijselijk-gezelligs is in van Oudshoorn's verhaaltrant gekomen, een zekere humor, een lach en een traan, een gemoedelijkheid om van te huilen of te stampvoeten. Zóó ongeveer, als van Oudshoorn thans doet, moet een door-en-door menselijke en goedhartige Mephisto over de